

Zilele culturii cehoslovace în Republica Socialistă România

Între 30 septembrie și 7 octombrie 1985 s-au desfășurat Zilele culturii cehoslovace în R. S. România, manifestare dedicată celei de-a 40-a aniversării a eliberării Cehoslovaciei de sub dominația fascistă, expresie a dezvoltării complexe a relațiilor, și pe linia artei și culturii, dintre cele două țări socialiste prietene.

Dind o înaltă apreciere mesajului umanist al artei cehoslovace, publicul românesc a primit cu sinceră admirație și căldură numeroasele manifestări din aceste zile, evoluția unor interpreți și formații artistice incontestabil prestigioase. Dealtfel, încă de la conferința de presă din dimineața zilei de 30 septembrie, prin cuvântul tovarășei Tamara Dobrin, vicepreședintă a Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a fost pusă în lumină semnificația schimbului de valori culturale cu R. S. Cehoslovacă, sensul prezenței în țara noastră a acestui eșantion de artiști cehi, binecunoscuți nu numai în spațiul sud-est european.

De pildă baletul de cameră din Praga, condus de Pavel Smok, este o ingenioasă minitrupă formată din șapte interpreți, care a devenit de sine stătătoare în 1980 și care pînă acum a prezentat peste șaptezeci de spectacole pe scenele din Cehoslovacia, Polonia, Austria, Elveția, Franța, R.F.G., R.D.G., Iugoslavia, Ungaria, Olanda, U.R.S.S., S.U.A. Libretistul trupei, Vladimir Vašut, semnează „baletogramele” Hiroșima și (în colaborare cu Pavel Smok) O glumă muzicală (Muzicanții de tară — KV 522), primul pe muzica lui William Bukovy, iar al doilea bazându-se pe partiturile lui Wolfgang Amadeus Mozart. Decorurile lui Josef Jelinek pun într-o lumină singulară dansul Mariei Marmazinska, Zuzanei Mejzlikova, Yvetei Hubičková, precum și al lui Ludvík Vidlák, Vladimir Kloubek, Ladislav Rajn și Jan Klár Pianista Ilda Cernecka, soprana Nada Šormová, artistă emerită, violonceliștii Alexander Večtomov și Peter Michalica, pianistul acompaniator Vladimir Topinka, au susținut recitaluri și concerte la Ateneul Român, în concertele Filarmonicilor din Brașov și Tîrgu Mureș, Arad, precum și la Opera Română din Iași sau Opera Maghiară din Cluj-Napoca, în spectacolele cu Traviata de Verdi.

La Casa scriitorilor din București, la Asociația oamenilor de teatru și muzică și la Asociația scriitorilor din Timișoara s-au realizat întâlniri dedicate literaturii cehoslovace. Vernisajele expoziției de gra-

fică de la sala „Dalles” și expoziției foto-documentare „Cehoslovacia, azi” de la sala Asociației artiștilor fotografi, precum și retrospectiva filmului cehoslovac de la cinematograful bucureștean „Eforie” au sporit farmecul acestor zile.

Am lăsat intenționat la urmă trupa Teatrului de păpuși din Bratislava, prezentă la București, Ploiești, Pitești, Brașov și Cîmpina, a cărei incontestabilă valoare este comentată de Valeria Ducea, într-o cronică specială.

Complexă și memorabilă, Săptămîna culturii cehoslovace în România a fost susținută și de teatrele noastre. Teatrul Național din București a prezentat piesa Între 5 și 7 de Nataša Tanska, Teatrul „Bulandra” — Romeo și Julieta la sfîrșit de noiembrie de Jan Očenašek, Teatrul Maghiar de Stat din Timișoara — După pauză începe războiul de Odrich Danek, Teatrul Dramatic din Galați — Peripețiile Soldatului Švejk după J. Hašek, Teatrul Dramatic din Ploiești — Bămbinii di Praga de Bohumil Hrabal.

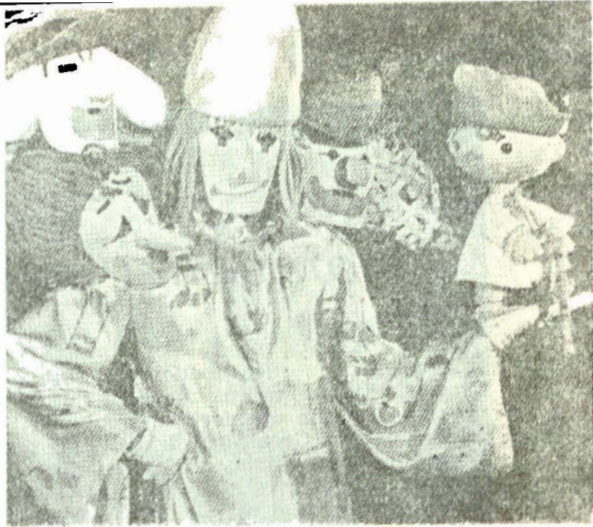
Paul TUTUNGIU

TEATRUL DE PAPUȘI DIN BRATISLAVA

Patru artiști păpușari (Elena Slaviková, Stefan Hulhánec, Michal Hraška și Josef Skovay), în ipostază de clovni uringiași, cu măști expresive, cu coafuri excentrice din fire colorate de bumbac, în costume de atlas în dungi și cu buline sau, în contrast, în frac și cu joben, folosind minimum de recuzită (panglici, sfiori, cuburi, voaluri, cartonașe colorate), ne-au oferit o admirabilă „clownerie muzicală”, apreciată de spectatori de toate vîrstele.

Teatru de animație în adevăratul sens al cuvîntului, spectacolul, fără cuvinte, conceput în limbajul universal al imaginilor, prin compunere și descompunere de obiecte animate pe clasicul fundal negru de catifea, cu sprijinul unui sugestiv acompaniament muzical, relatează o poveste simplă despre forța imaginației și a talentului.

Simbol al acestor daruri, un fluler minuscule, proprietate a unui ciobănel cu cușmă roșie — o păpușă mică pe care o poți ține în palmă, dar o și poți plimba prin spațiu, printre aștri, după cum o

la joacă, la vis, un îndemn la omenie și înțelegere între om și natură, între om și păpușă, între scenă și sală.

Prezentat în cadrul „Zilelor culturii cehoslovace în România”, spectacolul artiștilor păpușari din țara prietenă a fost o sărbătoare pentru spectatorii mari și mici, fiind aplaudat atât la București, cât și la Brașov, Ploiești și Pitești.

Valeria DUCEA

poți apoi cobori rapid în arena unui circ —, reprezintă sursa tuturor „minunilor” de pe scenă.

Cu acest fluier fermecat, ciobănașul se amuză, transformă norii de sfoară albă în turmă de oi, pune soarele și florile să danseze, să se destrame și să se multiplice în forme și culori mirifice. Furat de clovnii uriași și adus în arena circului, fluierul poate realiza prin cântecul său tot ceea ce scornește mintea omului. Aici, la circ, se pot produce tot felul de surprize din două bețe subțiri și dintr-un voal transparent, cules din văzduh, se înfiripă o balerină care dansează cu grație; dintr-un trombon se ivește un șarpe subțirel și jucăuș care poate deveni și pod și macara; dintr-un cub se înalță un papagal care se joacă cu mingea; o scară dublă roșie devine bot de crocodil și trambulină pentru saltul mortal al leilor etc., etc. Clovnii fac o gimnastică neobișnuită, trupul lor uriaș se desface, o jumătate pleacă și revine, brațele lor ridică greutatea extraordinară... Talentul și fantezia, tehnica desăvârșită a artiștilor păpușari cehoslovaci, concretizate în armonizarea perfectă a tuturor compartimentelor, au generat această reprezentare păpușărească plină de poezie, de haz și de gingășie. O incitare

(Continuare de la p. 151)

complex cu ramificații în diverse domenii ale tehnicii și tehnologiei.

Problema realizării practice a scenografiei ar fi relativ simplu de rezolvat într-un cadru tehnologic adecvat, dacă producția ei ar fi una de serie. Dar scenografia este unicat și rareori se întimplă ca numărul de obiecte identice dintr-un spectacol să depășească cifra de câteva zeci. Pe de altă parte, fiecare scenografie folosește obiecte noi, multe dintre materialele sunt noi, sau noi în teatru, pentru care, firește, sunt necesare tehnologiile noi. Producția ar trebui să fie un organism suplă, capabil să se adapteze rapid exigențelor fiecărui proiect. Tehnica tradițională de care dispun teatrele noastre nu mai este capabilă să facă față acestor schimbări rapide, cerute de materialele noi, cerute de expresia nouă pe care scenograful încearcă să o promoveze. Totodată sunt necesare cadre tehnice familiarizate, pe de o parte, cu noile tehnologii și, pe de altă parte, cu producția de unicat, specifică teatrului. Introducerea noilor materiale se face acum din mers, testările sunt superficiale și lipsa unui laborator tehnologic de scenografie, cerut în mai multe rânduri de scenograful și tehnicienii de teatru, se face tot mai simțită. Între tehnica con-

temporană și producția teatrală există un decalaj net în defavoarea celei de-a doua, iar rezultatul acestui decalaj este expresia prăfuită, demodată, învechită, pe care o capătă deseori scenografiile spectacolelor noastre.

Alt aspect deloc neglijabil al introducerii tehnicilor avansate îl constituie comprimarea termenelor de prelucrare, reducerea consumului de energie electrică și fizică consumată de ateliere și scenă. Există posibilitatea organizării unor ateliere de microproducție pentru materialele necesare teatrelor. Romulus Feneș, la Teatrul Național din Trgu Mureș, produce țesături. Dar câte materiale, încă, precum adezivii, benzile de lipit, coloranții și altele, își așteaptă rîndul! Iar dacă ar fi să revenim în domeniul tehnicilor de prelucrare, câte aparate simple și suplă utilizate acum în diverse domenii ale industriei nu ar putea fi adaptate fără eforturi prea mari pentru necesitățile specifice teatrului!

Nu am nici pe departe pretenția să fi epuizat toate aspectele relației între expresia scenografică contemporană și tehnica contemporană, dar lucrul zilnic cu o tehnică învechită, tradițională și rutinată pe nesimțite pe creatorii de scenografie; pledoaria mea este una împotriva rutinei și a inerției.